

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XIV. Romana nullitatis exequutionis. An fiscus cogat patrem viventem ad legitimam filii delinquentis. Et de Judæis, an dicantur in omnibus cives, & gaudeant privilegiis Civitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

Merlin. de legitima lib. 3. tit. 1. quest. 30. numer. 22. Tum etiam quia procedit contra filios post delictum procreatos, sed etiam contra eos, qui jam procreati fuerant, vel locis citatis Farinac. numer. 92. Merlin. num. 17. Rota apud Seraph. decis. 830. num. 8. Ac etiam quia hujusmodi rigorosa poena, de aequalitate, ac generali Christiani orbis consuetudine non servatur Merlin. ubi supra numer. 26. & sequen. Farin. num. 44. & sequen. Seraph. dicta decis. 830. numer. 9. & dicto discursu 160. de Regal.

Demum quoad praetensam imputationem officiorum in dictam legitimam, ob illorum translationem in caput, seu personam filii delinquentis, adhuc (cum sensu etiam veritatis) dicebam praetensionem Cameralium non subsistere; Dispositio enim seu ratio textus in l. Marcellus ff. ad Trebell. praesupponit quod actus alienationis esset alius illicitus, & cum delicto, ad quod excludendum, ita refertur ad causam licitam detractionum; Haec autem ratio in praesentem non cadit, quoniam hujusmodi translationes seu intellectiones aliud non important nisi ademptionem possessionis hujusmodi jurium, & sic est actus licitus, unde propterea dictorum officiorum sola nota cadere debebat in legitimam, quatenus debita esset, juxta ea, quae in terminis census vitalitii firmata fuerunt per Rotam in decisionibus editis in Romana, fideicommissi de Marianis coram Alberga- to de qua supra disc. 5. Atque super his, ac aliis, de quibus, dicto tit. de fideicommissis, disc. 150. honesta concordia finem dedit; Latius vero de hac materia confiscationis agitur dicto disc. 160. de Regal. & tractabitur eodem tit. de Regal. in supplemento, occasione agendi de quaestione, & quando fisco diversus, seu diversi territorii confiscat bona in suo territorio existentia.

6 Item favore civium Romanorum.
7 Hebraei dicuntur cives.

DISC. XIV.

Cum ob delictum N. filii Josephi Toscani bancherii Hebraei, Fiscus pro poena ab ipso praetensa, exequi curasset bona, & effectus banchi perdictum Josephum exerciti, sub praetextu, quod pro medietate spectarent ad filium, utpote jure domini idem bancum administrantem, atque negotia promiscue cum patre gerentem, quaestio autem esset civilis super pertinentia bonorum, ideoque non incongrua illis Advocatis, qui a materiis criminalibus omnino alieni vivunt, hinc priores disputationes habitae fuerunt super puncto pertinentiae bonorum, & exclusione praetensionis fisci, quod filius esset aequè dominus, ex eo quod bancum, aliaque negotia promiscue cum patre exercebat; Super quo, scribens pro Josepho dicebam, regulam assiliter patri, quod scilicet bona praesumuntur ipsius, filius vero familias praesumitur pauper, quamvis cum patre cohabitando negotietur, cum censeatur id agere tanquam institor patris, Angel. conf. 85. numer. 2. Calcan. conf. 19. numer. 1. & 4. Roman. conf. 469. numer. 5. Soccin. conf. 92. numer. 15. & 18. lib. 2. Suid. conf. 441. Cyriac. controu. 477. Menoch. lib. 3. praesumpt. 50. numer. 1. Gratian. discept. 401. numer. 17. & sequen. Paschal. de patr. potest. cap. 3. numer. 10. & 11. Et hanc opinionem saepius sequuta est Rota, praesertim apud Bichium decis. 129. & 199. & in eadem causa dec. 188. & 318. par. 9. recent.

Fortius autem ubi probationes, & adminicula concurrant, quod bona, & merces essent patris, tunc enim quamvis filius esset industrius, atque in acquisitionibus aliquam participationem haberet, inmodò, seorsum à patre viverent, adhuc bona dicuntur patris, neque filius posset aliud praetendere nisi aliquam participationem lucri pro rata industria, juxta distinctionem Barr. in l. 1. §. nec Castrense numer. 5. ff. de collat. bonorum, & in l. cum oportet Cod. de bon. qua. lib. quam sequuntur Bald. & alii de quibus Roman. d. conf. 469. ibique Add. lit. A. Mangil. de impur. quest. 34. per tot. Menoch. de arbit. casu 126. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. quest. 26. numer. 9. & 10. apud quos habetur de pluribus opinionibus, ac distinctionibus, & quomodo id procedat, & insinuat sub tit. de fideicommissis disc. 191. Et hic erat casus, quoniam non agebatur de negotiatione, seu acquisitione, adeo ut industria totum faceret, sed agebatur de banco, cujus acquisitiones principaliter proveniunt ex pecunia, quam clarè constabat totam esse patris, nullumque habeatur ex parte fisci saltim adminiculum, quod filius satis juvenis potuerit eam aliunde acquirere, unde propterea ejus industriae pretium, longè excedebant, non solum vitius, & vestitus, sed etiam aliae juvenilium errorum expensae.

Postquam verò cum illis difficultatibus, quae ubique notoriae sunt cum Fiscalibus, praesertim in criminalibus, superatus fuit iste punctus; Convulavit fisco ad praetensionem legitimam, dicto filio in bonis patris competentis, quam pro filii delicto, per fisco à patre quamvis viventepeti posse, contra juris communis dispositionem, statuunt Constitutiones Sixti V. & Pii IV. Atque in hoc fuit acrior disputatio, quam terminare oportuit cum aliqua compositione, ut frequentior est eventus controversiarum, quae cum fisco habentur; Inspecta autem veritate, praetensio minus juridica quoque videbatur ex duplici fundamento.

K 4 Primò

ROMANA
NULLITATIS EXEQU-
UTIONIS

PRO
JOSEPHO TOSCANO
CUM
FISCO.

Casu disputatus in Tribunali Gubernatoris, & sopi-
tus per compositionem.

An fisco cogat patrem viventem ad legiti-
mam filii delinquentis.
Et de Judaeis an dicantur in omnibus cives,
& gaudeant privilegiis Civitatis.

SUMMARIUM.

- 1 Acti series.
- 2 Filius familias praesumitur pauper, & omnia bona praesumuntur patris.
- 3 Etiam si esset industrius, & quid ubi debeat ratio-
ne industriae.
- 4 De Constitutionibus Pii IV. & Sixti V. ut fisco
petat pro delicto filii legitimam à patre vi-
vense.
- 5 Fallit ubi ex filio supersus filii.

De LUCA
ne
flamentis
et cat
CIV

Primo scilicet, quod ubi etiam ex Statutis, vel juribus municipalibus, in hoc à jure communi exorbitantibus, fiscus à patre vivente petere possit legitimam per filium delinquentem speratam, id non procedit, quando ex eodem filio supersunt filii, quoniam rationabilis est, ut avo succedant potius nepotes, quam fiscus Bald. in l. si qua poena numer. 5. ff. de his, qui sui vel alieni juris, & ceteri communiter, de quibus Tob. Non. consil. 95 numer. 2. & 10. Farin. quest. 24 numer. 172. & consil. 52. num. 1. lib. 1. Merlin. legi. lib. 3. tit. 1. quest. 36. Surd. decis. 167. ubi Hodiern. in addit. & dec. 314. ubi sic refert decisum, & hanc opinionem pro absoluto veram habuit Rota in Spoletana legitima coram Blanchetto post Farin. dicto consil. 52.

Secundo clarus, quoniam dictæ Constitutiones Sixti V. & pii V. moderatæ fuerunt per Innoc. IX. Constitut. 2. favore Populi Romani, & civium Romanorum, sub quorum nomine veniunt Judæi, qui generaliter comprehenduntur sub omnibus legibus, Statutis, & Constitutionibus, præterquam in respicientibus forum animæ Bald. in l. spadonem §. eam autem ff. de excusat. tutor. plenè Alex. consil. 75. lib. 5. numer. 6. 8. & 9. & consil. 99. lib. 6. numer. 3. & sequen. Marquard. de Judæis par. 2. cap. 1. numer. 1. & sequen. Farin. in fragment. par. 2. verb. Judæi numer. 621. & sequen. Rota decis. 269. par. 4. recen. tom. 2. & habetur sub tit. de servitut. disc. 70.

Et in terminis confiscationis bonorum, quod Judæi gaudeant beneficio textus in Auth. bona damnatorum, Marquard. d. cap. 1. numer. 6. Farin. loc. cit. numer. 655. Potissime ubi non agatur de privilegio à juris communis dispositione deviante, sed potius de lege per quam moderatis odiosis, & exorbitantibus legibus municipalibus, fiat reversio ad jus commune, tunc enim largissima fit interpretatio, atque veniunt etiam Judæi absque dubio, ut per Alex. dicto consil. 75. n. 5. & seqq. lib. 5.

Omnisque in proposito difficultas cessare videbatur ex Constitut. 48. Pii IV. ubi §. 5. expressè disponitur, ut Judæi comprehendantur sub Statutis, & decretis generalibus Urbis, Et ex his, (cum sensu etiam veritatis,) credebam injustas esse fiscali molestias, nihilominus opus fuit eas mediante aliqua convenienti compositione evitare, stante dicta præterensione in facto consistente, quod scilicet filius delinquens aliquam participationem haberet ratione suæ industriæ, & quod promiscuè cum patre bancum administrasset.

JANUEN.
DE TRACTIONUM
INTER
FRATRES DE FRANZONIS,
ET
MARIAM BRIGITAM
paritèr DE FRANZONIS.

*Discursus pro veritate super controversia benenolè
visâ, & concordata.*

Quale tempus in legitimæ detractione attendi debeat, an illud mortis parentis, vel potius quando detractio faciendâ est, ad effectum inspiciendi, cujus commo-

do, vel damno cedat bonorum hereditariorum augmentum, vel decrementum sequutum post mortem.

Et aliqua de imputatione in legitimam officiorum vacabilium, quæ pater vivens, sub reservatione decreti, emit in faciem, sed nomen filii.

S U M M A R I U M.

- 1 **F**acti series.
- 2 **D**e augmento, vel diminutione obveniente ex causa existente de tempore mortis testatoris remissivè.
- 3 **Q**uando augmentum cedat solum commodò hæredis, & non filii pro rata legitima.
- 4 **Q**uid de decremento, seu diminutione.
- 5 **D**e Statuto lanua in materia legitima.
- 6 **Q**uomodo faciendâ electio, si bona sunt partim bona, & partim mala.
- 7 **F**ilio imputandum est in legitimam totum id, quod caput per ultimam voluntatem.
- 8 **Q**uando dispositum etiam in testamento non imputatur.
- 9 **O**fficia empti in faciem filii cum reservatione decreti remanent in pleno dominio patris.
- 10 **S**ecus ubi emittitur sine reservatione decreti.
- 11 **C**ujus damno cedat vacatio talis officii.
- 12 **O**nus adjectum legato ususfructus, vel alterius juris vitalitii debet supportari, licet commodum legati per mortem cesset.

D I S C. XV.

Thomas Franzonus, emptis in vita nullis Romanæ Curie officiis vacabilibus, in persona Augustini ejus filii, sub contracta reservatione decreti ad ejus favorem super libera dispositione, in eustamento, hæredes scripsit dictum Augustinum filium, & quinque ex Anfrano filio prædefuncti nepotes, cum reciproco fideicommissio masculinum perpetuo, & defensivo inter eos, liberando, tam Anfranum, ejusque hæredes ab expensis, quas pro nuptiis, aliisque occasione fecisset pro eo, quam Augustinum à fructibus, quos ipso testatore vivente perceperisset; Pro officiis autem in persona prædicti Augustini emptis, voluit istum teneri in sua portione se constituere debitorem in scutis 600. cum aliis dispositionibus ad rem non facientibus, quas omnes filius, & nepotes, sequuta morte, expressè acceptarunt, illarum observantiam promittendo.

Obiit post plures annos Augustinus, super sine Maria Brigitta unica filia, quam hæredem universalem scripsit, factoque proinde casu dictæ reciproce substitutionis ad favorem dictorum filiorum Anfrani, hinc inter istos, & dictam Mariam Brigitam inter plures controversias extrajudicialiter, ac benevolè discussas, præcipua fuit illa super legitimæ detractione dicto Augustino competentis, tam circa quantitatem, quam super qualitate bonorum, in quibus ea competeret, ac etiam super imputationibus, de quibus fideicommissarii opponebant; Major autem difficultas fuit super quantitate, stante satis notabili immutatione, status bonorum inter tempus mortis Thomæ testatoris, & illud in quo de hujusmodi detractione faciendâ tractabatur; Cum enim assis hæreditarius, spectato tempore mortis testatoris, importaret decies, & quatuorcentena millia librarum, hoc est 800. m. in tot stabilibus, aliisque effectibus, quorum valere nullam